

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ЧНУ ім. Петра Могили

Л.П. Клименко

2023р.

ПРОГРАМА

вступних фахових випробувань

для вступу на другий рік навчання

в галузі знань 28 – публічне управління та адміністрування
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета фахового вступного випробування з «Публічного управління та адміністрування» – з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок абітурієнтів, які вступають на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст здобутого за іншою спеціальністю з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору для навчання за освітнім ступенем бакалавра з галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» в межах ліцензованого обсягу спеціальності.

Вступні випробування проводяться у формі тестування, до якого входять комплексні питання, що передбачають перевірку теоретичних знань з професійно-орієнтованих дисциплін, спрямованих на формування фахового світогляду і практичних навичок, необхідних для виконання виробничих функцій.

Вступник повинен знати:

- поняття публічної влади, публічної служби, відповідальності та її видів;
- сутність, принципи, функції та методи державного управління та місцевого самоврядування;
- різновиди структур органів публічної влади;
- сутність публічного адміністрування та його особливості системно-структурної організації на всіх адміністративно-територіальних рівнях;
- основи електронного урядування;
- зміст статей Конституції України;
- чинні закони України та нормативно-правові акти у сферах державного управління та місцевого самоврядування, публічної служби;
- основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції;
- сучасні підходи до публічного управління та адміністрування.

Вступник повинен вміти:

- орієнтуватись у суспільно-політичному житті держави;
- володіти загальнотеоретичними поняттями та категоріями;
- знаходити необхідну фахову літературу для поповнення знань;
- використовувати чинне законодавство для обґрунтування своєї позиції;
- визначати проблемні питання в управлінській сфері;
- аналізувати, узагальнювати та інтерпретувати управлінську практику;
- встановлювати зв'язки між економічними, політичними, соціальними й іншими явищами та подіями, що можуть вплинути на функціонування органів публічної влади;
- використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування.
- застосовувати сучасні моделі управління та адміністрування, а також міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур;
- представляти органи публічного управління й організації, та презентувати для широкого загалу результати їх діяльності.
- використовувати інструменти електронної демократії в сфері публічного управління та адміністрування.
- здійснювати ефективну комунікацію в сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

Фахове вступне випробування охоплює проблематику підготовки фахівців з публічного управління та адміністрування і спрямоване на виявлення рівня засвоєння основних понять публічного управління та адміністрування та перевірку сформованості навичок аналізу суспільних явищ як у структурному, так і в динамічному вимірах. Виходячи з вимог до вступного іспиту за фахом, до нього включено матеріал курсу «Вступ до спеціальності», «Історія та теорія державного управління та місцевого самоврядування», «Етика та культура в публічному та соціальному управлінні».

Фахове вступне випробування включає п'ять варіантів з тестовими завданнями, що характеризують загальнотеоретичні знання зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування».

1. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1 «ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

Тема 1: Публічне управління як галузь наукових знань.

Нормативно-правові засади становлення науки державного управління в Україні. Державне управління як самостійна сфера наукових знань. Система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців.

Тема 2: Публічне адміністрування та влада. Муніципальна публічна влада.

Сутність і зміст місцевого самоврядування в Україні. Теорії місцевого самоврядування. Моделі місцевого самоврядування. Принципи та функції місцевого самоврядування. Повноваження органів місцевого самоврядування.

Тема 3: Сутність та зміст держави.

Державна політика в сфері державної служби. Принципи організації державної служби. Посада як основний елемент в організації державної служби. Класифікація посад на державній службі. Професійна компетентність державних службовців.

Тема 4. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.

Пріоритетність вибору цінностей та цілей. Технології прийняття управлінських рішень. Аудит, моніторинг та оцінювання управлінських рішень.

Тема 5: Децентралізація в публічному управлінні.

Теоретичні засади децентралізації. Нормативно-правові засади децентралізації. Проблеми розвитку місцевого самоврядування.

Питання до підготовки з модулю 1

1. Система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців.
2. Публічне управління, публічне адміністрування, державне управління.
3. Закони публічного управління.
4. Принципи публічного управління.
5. Сучасні концепції публічного управління.
6. Державна політика в сфері державної служби.
7. Принципи організації державної служби.
8. Посада як основний елемент в організації державної служби.
9. Служба в органах місцевого самоврядування.
10. Формування державного устрою.
11. Система організації влади в Україні.
12. Поділ влади (виконавча, законодавча, судова), передумови поділу та доцільність.
13. Нормативно-правові засади місцевого самоврядування в Україні.
14. Повноваження публічної влади.
15. Кадровий резерв державної служби.
16. Етичні вимоги до державних службовців.
17. Центральний та регіональний рівні управління.
18. Відносини Україна – ЄС.
19. Закони України про державну службу, аналіз їх особливостей.
20. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування».
21. Діяльність та повноваження ВРУ.
22. Діяльність та повноваження КМУ.
23. Діяльність та повноваження ЦОВВ.
24. Діяльність та повноваження ОДА, РДА.
25. Розподіл та делегування повноважень між органами виконавчої влади та місцевого самоврядування.
26. Вимоги щодо відбору на державну службу.
27. Професійні вимоги.

28. Поняття конфлікту інтересів.
29. Боротьба з корупцією на державній службі.
30. Форми взаємодії влади і організацій громадянського суспільства.

МОДУЛЬ 2 «ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»

Тема 1: Державне управління: поняття і наукові засади.

Еволюція науки державного управління та її особливості. Основні концептуальні теорії та школи державного управління. Державна влада і державне управління.

Тема 2: Державне управління та виконавча влада

Співвідношення та взаємозв'язок виконавчої влади і державного управління. Ознаки та принципи виконавчої влади. Особливості організації та функціонування системи органів виконавчої влади України

Тема 3: Методи державного управління

Поняття методу державного управління. Класифікація методів управління. Адміністративні методи державного управління. Економічні методи. Правові методи управління

Тема 4: Принципи державного управління

Поняття принципу державного управління. Систематизація принципів державного управління. Види принципів державного управління

Тема 5: Законність та відповідальність у державному управлінні.

Побудова державної влади як передумови забезпечення законності і правопорядку в державному управлінні. Зміст законності у державному управлінні. Забезпечення законності у державному управлінні. Специфіка відповідальності у державному управлінні. Види соціальної відповідальності. Юридична відповідальність. Відповідальність державних службовців. Контроль як функція державного управління: поняття і основні принципи.

Питання до підготовки з модулю 2

1. Поняття «державне управління» у методологічному арсеналі суспільних наук.
2. Предмет та функції теорії державного управління.
3. Категорії державного управління.
4. Державно-управлінські відносини та їх правове регулювання як складові предмету теорії державного управління.
5. Методологія теорії державного управління.
6. Еволюція науки державного управління та її особливості.
7. Напрями і тенденції розвитку сучасної теорії і практики управління.
8. Основні концептуальні теорії та школи державного управління.
9. Системний підхід, процесуальний, ситуаційний аналіз—основні методологічні підходи до вивчення державного управління.
10. Зростання ролі спеціалізації в галузі державного управління.
11. Відображення складності практичних задач, що стоять перед сучасною «державною адміністрацією».
12. Форми держав в умовах демократії.
13. Завдання та функції демократичної, правової, соціальної держави.
14. Демократичні форми врядування грецьких міст-держав на теренах сучасної України.
15. Принципи військового демократизму Київської Русі.
16. Особливості державного устрою України за добу козацької республіки.
17. Боротьба й намагання українського народу відродити українську державність у середині ХХ ст.
18. Особливості розбудови незалежної України.
19. Цілі та загальні риси управлінської діяльності держави.
20. Об'єкти управлінської діяльності виконавчої влади.
21. Цілі державного управління.

22. Формування цілей державного управління.
23. Управлінські технології: поняття та види.
24. Стадії управлінської діяльності.
25. Надання управлінських послуг органами державної влади .
26. Державне управління як управління соціальним розвитком країни.
27. Розвиток парламентаризму в Україні.
28. Законність та відповідальність в державному управлінні.
29. Забезпечення законності державного управління в Україні.

МОДУЛЬ 3 «ЕТИКА ТА КУЛЬТУРА В ПУБЛІЧНОМУ ТА СОЦІАЛЬНОМУ УПРАВЛІННІ»

Тема 1. Сутність та своєрідність культури та етики публічного адміністрування.

Значення культури і етики в публічному адмініструванні. Специфіка культури і етики публічного адміністрування. Етичні кодекси представників публічного адміністрування. Етична інфраструктура публічного адміністрування.

Тема 2. Принципи та норми поведінки представників публічного адміністрування.

Професійна місія представників публічного адміністрування. Базові принципи поведінки представників публічного адміністрування. Основні норми поведінки публічних адміністраторів.

Тема 3. Механізми управління конфліктами інтересів.

Сутність конфліктів інтересів в публічному адмініструванні. Конфлікти інтересів в економічній, політичній, посадовій сфері й пов'язані із розумінням службового обов'язку. Принципи вирішення конфліктів інтересів. Професійно-етичні механізми управління конфліктами інтересів в публічному адмініструванні.

Тема 4. Етика в соціальному управлінні.

Етичні засади взаємодії представників публічного адміністрування і громадян. Соціальні виміри службових взаємовідносин. Етичні правила взаємодії між колегами (соціальний аспект). Соціально-етичний портрет керівника. Соціальний та моральний аспект відносин між керівниками і підлеглими.

Тема 5. Ідейні та нормативні засади етики державних службовців України і їх реалізація в сучасних умовах.

Політико-правова база етики державних службовців України. Аналіз і оцінка стану етики державних службовців України.

Питання до підготовки з модулю 3

1. Історія виникнення і розвитку професійної етики.
2. Місце і значення професійної етики в сучасному житті.
3. Етикет у спілкуванні.
4. Етикет в громадських місцях.
5. Етика і етикет ділових відносин в неформальних умовах.
6. Правила етикету під час бесід з клієнтами.
7. Планування та підготовка ділових поїздок.
8. Форми і види ділового спілкування.
9. Етапи ділового інтерв'ю.
10. Правила, які дотримуються при рекомендації.
11. Значення зовнішнього вигляду у створенні іміджу професіонала.
12. Основні вимоги до одягу ділової людини.
13. Принципи та критерії підбору ділового гардеробу.
14. Неформальний діловий одяг.
15. Правила поведінки при вході та виході з офісу.
16. Етикет індивідуального робочого місця.
17. Конфіденційність і безпека офісних документів та матеріалів.
18. Етикет електронної пошти.

19. Етапи планування та підготовки ділового засідання.
20. Критерії оцінки результатів спілкування.
21. Офіційні форми репрезентації.
22. Стандартні етикетні ситуації.
23. Стимулювання етичної поведінки.
24. Особливості взаємовідносин представників держави і громадськості.
25. Правила поведінки у конфліктній ситуації.
26. Гендерні особливості ділового етикету.
27. Етичні кодекси як особливий вид регулюючих документів.
28. Основні «критичні сфери» етичного регулювання.
29. Роль керівника в етичній інфраструктурі державної служби.
30. Принципи етики управління та службової етики. Схожі та відмінні риси.

II. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Адміністративний менеджмент та управління в Україні в умовах євроінтеграції: підручник./ Кол.авт.; за заг. ред. В.М. Ємельянова. - Миколаїв: Вид-во Ємельянова Т.В., 2021. - 281 с.
2. Антонова Л. В., Штиршов О. М. Комунікативні технології в процесі взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. № 6. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1899> DOI: 10.32702/2307-2156-2020.6.
3. Бакуменко В. Д. Державно-управлінські рішення : Навчальний посібник / В. Д. Бакуменко. - К. : ВПЦ АМУ, 2011. – 444 с.
4. Бейко О. Зміцнення зв'язків уряду з громадськістю як умова ефективності державного управління в демократичних країнах // Вісн. НАДУ. – 2005. - № 4. – С. 334-339.
5. Влада і суспільство: діалог через громадські ради [Текст]: монографія / Ю.Ж. Шайгородський, Т.С. Андрійчук, А.Я. Дідух та ін.; За заг. ред. Ю.Ж. Шайгородського. - К. : Паливода А.В., 2011. - 148 с.
6. Глобальна соціальна політика: Міжнародні організації й майбутнє соціального добробуту / Б. Дікон, М. Халс, П. Стабс; пер. з англ. – К.: Основи, 1999. – 346 с.
7. Дзюндзюк В.Б., Мельтюхова Н.М. та ін. Публічне адміністрування в Україні: Навч. Посібник / [за заг. ред. В.В. Корженка, Н.М. Мельтюхової. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2011. – 306 с.
8. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ.упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. Т. 2 : Методологія державного управління / наук.-ред. колегія : Ю. П. Сурмін (співголова), П. І. Надолішній (співголова) та ін. – 2011. – 692 с.
9. Євтушенко О. Н. Державна влада і місцеве самоврядування в політичній системі суспільства : [монографія] / О. Н. Євтушенко. – Миколаїв : Вид-во: ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. – 516 с.
10. Кадровий менеджмент:[навч.посіб.] /З.М. Пушкар, Б.Т. Пушкар. – Тернопіль: Осадца Ю.В., 2017. – 210 с.
11. Корнієвський О. А. Громадянське суспільство в Україні: основні етапи інституціоналізації [Текст] / О. А. Корнієвський // Стратегічні пріоритети. — 2012. — № 4 (25). — С. 68-73. 1
12. Мельтюхова Н. М. Технологія державного управління: навчальний посібник / Н. М. Мельтюхова. – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ "Магістр", 2005. – 152 с.
13. Менеджмент персоналу. Практикум: [навч. посіб.] / За ред. О. І. Сердюк. – Полтава : ПДАА, 2012. – 344 с.
14. Приходченко Л. Ресурсне забезпечення ефективності системи органів публічної влади // Актуальні проблеми державного управління: Збірник наукових праць ОРІДУ. Вип. 4 (36) – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2008. – С. 86 – 92
15. Приходченко Л.Л. Аудит адміністративної діяльності : Навчальний посібник / Л.Приходченко. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2011. - 210 с.
16. Приходченко Л.Л. Оцінка ефективності в системі державного управління: сутність та складові / Л. Приходченко // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. / ОРІДУ. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2010. – Вип. 4 (44). – С. 37 – 40
17. Публічне врядування : навчальний посібник / Л.Ю. Гордієнко, С.В. Лукашев. -Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. - 388 с
18. Романов В.Є та інші. Вступ до аналізу державної політики: навч.посіб./ В.Романов, О.Рудік, Т.Брус. – К.: видавництво Соломії Павличко “основи”, 2001. – 238 с.
19. Семігіна Т. Соціальна політика у глобальному вимірі. – К.: Унів. вид-во “Пульсари”, 2013. – 252 с.
20. Серьогін С. М. Кадрова політика і державна служба: конспект лекцій: У 2 ч., Ч. 2/ С. М. Серьогін, Н. Т. Гончарук, І. Г. Батраченко. - Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2004. – 65 с.

21. Соціальна та гуманітарна політика: Навчальний посібник / Штиршов О.М., Деріга В.В. – Миколаїв: Вид-во: Ємельянова Т.В., 2020. – 204 с.
22. Стеценко С. Громадянське суспільство та соціальна держава: проблеми взаємодії [Текст] / С. Стеценко // Право України. — 2014. — № 4. — С. 71-80.
23. Ткачук В. О. Кадрове діловодство : навч.посібник. Житомир, 2014. С. 66.
24. Штиршов, О., & Ємельянов, В. (2020). Європейський досвід у сфері взаємодії держави та інститутів громадянського суспільства. *Публічне управління та регіональний розвиток*, (9), 940-965.<https://doi.org/10.34132/pard2020.09.12>